

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Petri De Dusburg, Ordinis Teutonici Sacerdotis, Chronicon
Prussiae**

Petrus <de Dusburg>

Francofurti ; Lipsiae ; Regiom. Pruss., 1679

Praefatio ad Lectorem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11850

Præfatio ad Lectorem.

ANtequam, Lector Benevole, Dusburgii & Antiquitatum nostrarum lectionem aspiceris, pauca hæc, quæ moneo pro causa, legere ne graveris. Miraberis fortasse me post Daubmannos, Schuzios, Hennebergeros, Waisselios aliosque ad Res Prussicas illustrandas accessisse, & sic Iliada post Homerum scripsisse. Neque minus tibi mirum videbitur, vetus hoc, & ut fortasse tibi videbitur, planè exsuccum Petri Dusburgensis Chronicon, quo facile carere potuisset eruditus orbis, me ab interitu vindicare voluisse. Verùm suspende, quæso, iudicium hocce tuum, donec tantum, quæ fuerit instituti nostri ratio, intellexeris; & propositum hoc nostrum, credo, non improbabis. Quod enim primùm ad Prussicas Antiquitates attinet, illæ non sunt adeò in vulgus notæ. Quin ausim dicere, illas in hunc usque diem partim tenebris plus quàm Cimmeriis involutas, partim etiam tot anilibus fabellis à Scriptoribus contaminatas esse, ut parum aut nihil certi ex hucusque editis ipsorum monumentis haurire nobis liceat. Dum enim
(b) hi

hi potissimum Historiæ nostræ recentiora, vel potius media, celebrant, antiquiorum exterarumque rerum, sine quibus illæ intelligi non possunt, plane sunt incuriosi. Vidit hunc Historiæ Prussicæ defectum Vir Nobiliss atque Ampliss. Dn. Fridericus Zamelius Consul, dum viveret, Elbingensium dignissimus, qui etiam ipse huic rei manum admovit, Prussiam antiquam nobis daturus. Sed res, nescio quo fato, caruit eventu. Vidi etiam Gedani apud Excellentiss. Dn. Christian. Rosteuscherum J. U. Licentiatum, ejusdemque in Athenæo Gedanensi Professore optimè merentem, Syllabum Antiquitatum Prussicarum in libros tres distributarum. His autem neque Auctor fuerat adscriptus neque quidquam ex Antiquitatibus ipsis, præter dictam illam futuri operis delineationem, superabat. Hæc igitur cum animadverterem, incessit & me solita multis per minus trita eundi cupiditas, ut, cum ante aliquot annos in Academia Regiomontana Historiarum Studiosis materiæ essent proponendæ, quas illi pro cathedra defenderent, has potissimum seligerem, quæ ad illustrandam patriam faciebant Historiam. Itaque publici juris jam tum feci Dissertationes quatuor, nimirum de Originibus Prussicis, de antiqua Prussorum Republica, de Juris Prussici Origine & de Idololatria veterum Prussorum, quas publico examini exposue-

runt

runt Generosi ac Nobilissimi juvenes Christophorus Wolffgangus à Nettelhorst & Henricus Fridericus à Rippen Nobiles Prussi; ut & Nob. ac Politiff. Michael Mekelburg. & Frider. Werner *ὁ ἐν ἀγίοις*. Nec defuere Patroni, qui mihi ad hoc studium non omninò, ut spem faciebant, infructuosum stimulos addebant. Hi quoque me compulere, ut & reliquis, quas adhuc premebam, Dissertationibus ultimam imponerem manum; & illis, quas jam edideram, limam adderem, sicque simul omnes publici juris facerem. Et hoc etiam mihi successit ex voto. Non alia quoque ratio fuit, currere futurum crediderim, si Dusburgensis, primus eorum, quos habemus, Historiæ Prussicæ Scriptor, ederetur. Dum enim Antiquitatibus Prussicis illustrandis immoror, & eâ, quâ fieri potest, diligentiam in primos Historiæ Prussicæ conditores inquiri, obtulit hic se mihi primus, omniumque probatissimus. Indolui hinc fati nostris, ubi impuros non rarò rivulos nos bibere, ipsos autem Historiæ Prussicæ fontes negligere animadverti. Augebat dolorem, quod etiam ex iis, quæ à junioribus Historicis consignata sunt, multæ non parvi momenti res in dubium vocari posse videbam. Addidit his non nihil sollicitudo aliarum Nationum, quæ plerosque suarum rerum Scriptores aut jam pridem ediderunt, aut etiamnum iisdem edendis insudant. Ut

(b) 2

igitur

igitur his omnibus mederer, exteris quoque Nationibus Germanicæ linguæ, quâ Scriptores Prussici juniores Historias suas edidere, ignaris, res Prussicas legendas exhiberem, Latinum hunc Scriptorem edendum duxi. Ne autem, L. B. sis nesci9, quibus hîc adjumentis usus sim, paucis te docebo. Exemplar Chronici Dusburgiani MS. accepi ex Bibliotheca Electorali Regiomontana per Adm. Reverendum atque Excellentissimum Dn. D. Martinum Sylvestrum Grabe S. Theol. Doctorem ejusdemque Professore extraordinarium, ac Bibliothecarum Electoralem. Non fuit autem Exemplar illud adeo antiquum, ut sequentia verba eidem præfixa testantur. *An M. D. L. die XVI Januarii transcribi cœpta sunt ex libro Reverentissimi in Christo Patris D. D. Pauli Sperati Episcopi Pomesaniensis, Domini mei colendissimi.* Adhæc fuit Exemplar illud plurimis in locis mendosum, ut sæpe de verborum sententia prorsus non constaret. Igitur inquisivi sedulò aliud aliquod exemplar vetustius & correctius non solum Regiomonti, sed etiam Gedani, Elbingæ, Mariæburgi, Heilsbergæ, Frauenburgi, Brunbergæ, & per alios etiam Thorunii, cum quo meum conferre, & sic emendare possem: sed nullum usquam inveni. Itaque versiones ex Dusburgio ductas consului, ex quibus multa licuit emaculare loca. Prima versio est Germanica Nicolai Jeroschini MS.

de

de qua copiosus in Antiquitatibus Prussicis Differtat. 1. actum. Secunda est itidem Germanica Axonymi cujusdam, quæ ubique ad verbum ferè ex Dusburgio deprompta est, habeturque in Bibliotheca Electorali Regiomontana inter MSS. Codices. Tertia est Polonica Matthiæ Strykovii Ossostevitii Canonici Samogitiæ, de qua hic quædam notanda. Videlicet invenit Joannes Chodkiewicz in Livonia in templo arcis Runeburgensis Dusburgensem in Codice MS. eoque vetustate jam corrupto, quem communicavit cum Augustino Ro: Advocato Vilnensi. Ab hoc cum ipsum accepisset Strykovius, continuo ipsum diligenter & candidè (ut ipse Strykovius *lib. 7. Hist. Lithvan. in pr.* contestatur) in linguam Polonicam convertit, libroque VII. Historiæ Lithvanicæ inseruit. *Conf. & lib. I. Hist. Lithv. cap. 16 in calce.* Dicit autem Strykovius addidisse se aliquot ab initio paginas ex Dlugosso, Michovio, Cromero, Bredenbachio, & Tilmanno, de Adventu Equitum Teutonicorum in Prussiam *lib. 6. Hist. Lithv. in fin.* unde jam fit manifestum, non fuisse exemplar illud, quo Strykovius usus est, integrum. Deinde in tota illa versione non adstringit se Strykovius ad verba, verborum sententiam expressisse contentus; & quidem eâ brevitate id agit, ut, non nisi Compendium Dusburgii nobis exhibere voluisse videatur. Præter hæc omittit etiam

(b 3)

illa

illa bella, quæ non sunt cum Lithvanis gesta. Quin etiam ex Lithvanicis quædam præterit. Sed & miracula omnia prætermittit, quoniam existimavit ex Dusburgii simplicitate & superstitione ea omnia fluxisse, ut disertis habet verbis *lib. VII. cap. II. pag. 297. seq.* Ex his versionibus multa loca, quæ prorsus legi non poterant, restitui, quæ etiam dubia mihi visa sunt, in Animadversionibus adjectis annotavi. Cum autem nulla jam propemodum spes alterius exemplaris adipiscendi superesset, scripsit ad me Nobilissimus atque Amplissimus Dn. Gothofridus Zamelius Reipubl. Elbingensis Consul longè dignissimus, significans, Exemplar Chronici Dusburgiani Elbingæ se ab amico adeptum, quod ex Illustrissimi Ducis Prusis Codice (quem tamen Codicem ex Bibliotheca Regiomontana sacrilega manus, nescio cujus, abstulit, aliudq; Continuatione Dusburgio adjecta truncatum supposuit) descriptum esse, inscriptio testatur. Quoniam autem Exemplar illud Regiomontum mihi mitti non poterat, hoc consilium dedit, ut meum Exemplar Elbingam transmitterem. Feci id ipsum libens, nec fecisse me poenitet. Magna quippe curâ ac diligentia Vir Nobilissimus non mendas tantum hinc atque illinc occurrentes correxit, sed totam etiam Chronici Dusburgiani Continuationem propria descriptum manu benignè mecum communicavit.

PRÆFATIO AD LECTOREM.

cavit. Animadversiones insuper non contemnendas de Civitate Elbingensi, de Familia sua Nobilissima, Prussorum Veterum Propugnaculis aliasque subministravit, quas etiam Animadversionibus nostris in Dusburgensem suis locis insertas C. L. notabis. Postremò cum Thorunium, Deo & Magnifico Urbis hujus Magistratu volente, delatus essem, inveni apud Nobiliss. atque Ampliss. Dn. Danielem Wachschlagerum Cos. optimè merentem Chronicon Prussiæ MS. quod ex supellectile libraria Salomonis Neugebaueri Historiæ Polonicæ Scriptoris ad ipsum pervenit. Inter alia ad Prussicam Historiam facientia, reperi quoque in dicto Chronico fragmentum Dusburgii MS. videlicet à Partis tertiæ cap. CXXXII. usque ad cap. CLXV. ex quo itidem quædam emendavi. His igitur, B. L. prænotatis ad Lectionem ipsius Auctoris te accinge

